

Paziņojums

par rekomendācijas izpildi pārbaudes lietā Nr. 2017-15-27E

Pārbaudes lietā tika konstatēta Latvijas Administratīvā pārkāpuma kodeksa (turpmāk arī – LAPK) prasībām neatbilstoša prakse, izskatot administratīvā pārkāpuma lietas.

VID, saņemot administratīvi sodītās fiziskās personas (uzņēmuma valdes locekļa) sūdzību par sākotnējo lēmumu ar uzņēmuma VID elektroniskās deklarēšanas sistēmas (turpmāk arī - EDS) lietotnes starpniecību, šo sūdzību atteica izskatīt pēc būtības, jo tā ir parakstīta ar uzņēmuma elektronisko paraktu.

Pārbaudes lietā tika konstatēts, ka VID savā praksē, pieņemot šādus lēmumus rīkojās prettiesiski, jo šāds procesuāls dokuments nav paredzēts LAPK. Bez tā, ka šāda rīcība ir prettiesiska, tā arī maldināja personu par iespējam pārsūdzēt attiecīgo lēmumu LAPK noteiktajā kārtībā. VID ir informējis par tādu kārtību, kas nav realizējama. Minētais attiecīgi rada virkni citu personai nelabvēlīgu seku. Personai, paļaujoties uz VID lēmumā norādīto pārsūdzēšanas iespēju un pārsūdzot attiecīgo lēmumu, tiesa to nepieņem izskatīšanai, norādot uz šāda lēmuma neesamību LAPK un attiecīgi sūdzības iesniegšanas neiespējamību.

Vienlaikus pārbaudes lietā tika konstatēts, ka VID ignorē tās LAPK tiesību normas, kas šādā situācijā ir jāpiemēro (LAPK 283. pants), proti, VID, konstatējot, ka sūdzību persona nav parakstījusi, VID ir jāpieņem lēmums par sūdzības atstāšanu bez virzības un jādod laiks trūkumu novēršanai.

Pārbaudes lietas ietvaros tika noskaidrots, ka, ņemot minētos apsvērumus VID rīcības prettiesiskumu, VID tika mainīta prakse, proti, VID vairāk nepieņem lēmumu par atteikšanos izskatīt sūdzību pēc būtības, bet nosūta informatīvu vēstuli.

Atzinuma tika norādīts, - pat, ja VID turpmāk nepieņem lēmumu par atteikšanos izskatīt sūdzību pēc būtības analogiskās situācijās, bet sūta informatīvu vēstuli, tas pēc būtības nemaina VID rīcības prettiesiskumu. Arī šāda prakse ir balstīta uz nepareizu LAPK noteikumu interpretāciju un noteiktu normu neievērošanu, kas tiešā veidā rada privātpersonām vairāku tiesību aizkārumu. Pirmkārt, ar šādu rīcību VID ignorē LAPK 244. panta prasības (pienākums vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izpētīt visus lietas apstākļus to kopumā, pēc likuma un tiesiskās apziņas). Tāpat ignorē LAPK 283. panta prasības (pienākums atstāt bez virzības sūdzību, ja nav izpildītas likuma prasības). Otrkārt, VID atsaukšanās tikai uz LAPK 279.panta pirmo daļu kā pamatojumu situācijas risinājumam nav un nevar būt pietiekama, jo šī norma neregulē sūdzības pieņemšanas procesu. Atsaucoties tikai uz LAPK 279.panta pirmo daļu, būtībā par bezjēdzīgām un nenozīmīgām tiek padarītas LAPK 283. panta prasības, un diez vai tāds ir bijis likumdevēja mērķis, pieņemot administratīvā pārkāpuma lietvedības procesu. Treškārt, ar attiecīgu praksi VID ne tikai rada privātpersonām maldīgu priekšstatu par administratīvo pārkāpumu izskatīšanas procesu, bet arī rada tiesību uz taisnīgu tiesu aizskārumu. Plašākā kontekstā attiecīgā prakse turpina graut jau tā iedragāto sabiedrības uzticēšanos VID. Ceturtkārt, ja šādā prakse VID tiek realizēta, tad no labas pārvaldības

viedokļa to var vērtēt tā, ka VID struktūras cenšas lieku reizi neapgrūtināt sevi ar nepieciešamību izskatīt personu sūdzības pēc būtības, tādējādi atvieglojot sava darba apstākļus, nevis rūpēties par likuma precīzu ievērošanu un procesuālā taisnīguma garantēšanu.

VID tika rekomendēts pēc savas iniciatīvas atcelt lēmumu administratīvajā pārkāpuma lietā, jo tas ir bijis prettiesisks, kā arī pārtraukt VID praksi, sūtot informatīvas vēstules par atteikšanos izskatīt sūdzību pēc būtības.

2017. gada 2. jūnijā VID informēja, ka pēc savas iniciatīvas ir atcēlis VID 2016. gada 5.oktobra lēmumu Nr.14G-BS004683 pilnībā, kaut arī šis lēmums bija kļuvis neapstrīdams. Vienlaikus VID lūdza Uzņēmumu reģistru atcelt personai piemēroto aizliegumu ieņemt noteiktus amatus komercsabiedrībā uz trīs gadiem.

Tiesībsarga ieteikumu par sūdzību izskatīšanu, kas saņemtas no komercsabiedrības, kuras amatpersona ir saukta pie administratīvās atbildības, EDS lietotnes, VID ir ņemts vērā. Turpmāk, saņemot no komercsabiedrības EDS lietotnes sūdzību par tās amatpersonas saukšanu pie administratīvās atbildības, VID konkrēto sūdzību atstās bez virzības un informēs gan attiecīgo komercsabiedrību, gan tās amatpersonu (kura saukta pie administratīvās atbildības) par nepieciešamību novērst lietā konstatēto trūkumu, tas ir, iesniegt pie administratīvās atbildības sauktās personas parakstītu sūdzību.

No minētā secinājums, ka tiesībsarga rekomendācijas ir izpildītas, līdz ar to pārbaudes lieta ir pabeidzama.

Uzteicama ir VID rīcība konkrētajā gadījumā, kas klievē sabiedrībā izveidojušos “mītu”, ka VID rīkojās vienmēr formāli. Šis gadījums apliecina, ka šis “mīts” ir maldīgs. Kā redzams, VID spēj atkāpties no formāli neapstrīdamas situācijas tiesiskuma un taisnīguma vārdā.